

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori neretrucate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrucit.
I n s e r a t e
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf.,
Nrx. Augerold & Eueric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peliš Nachf., Anton Oppeliš.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și in-
vitală. — REGULAMENTE pe pagina
— a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și strălăitate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esom-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mente, cât și inserțiunile
su-t a se plăti înainte.

Nr. 23

Brașov, Luni-Marți 29 Ianuarie (11 Februarie)

1908.

Mocsary și guvernul.

In legătură cu articolul d-lui Mo-
csary asupra broșurei lui Argus, am
apreciat cele relevate de d-sa cu pri-
vire la d-l Alexandru Mocsonyi și la
politica de naționalitate maghiară din
1868. Astăzi voim să ne ocupăm cu
întrebarea: ce crede d-l Mocsary des-
pre actualul guvern și despre inten-
țiunile lui în cestiunea gravă a națio-
nalităților?

In articolul amintit, după-ce afirmă
că Mocsonyi are toată dreptatea când
zice, că acțiunea de împăciuire tre-
buie să pornească dela guvern, d-l
Mocsary se încearcă să scuze întru
câtva guvernul, că n'a făcut încă
aceasta. El zice adecă din cuvânt in
cuvânt:

„Poate guvernul ar și fi inclinat
să ia inițiativa (pentru împăciuire), dar
cestiunea naționalităților are acea fa-
talitate, că tocmai factorii cei mai
însemnați și competenți nu cutează
să se atingă de ea, fiindcă fie-care
guvern maghiar o are pe răboș, că
față cu Viena nu poate să desfășure
rezistența trebuincioasă, și aceasta scă-
dere vrea s'o șteargă prin aceea, că
se gereză de mare maghiar înaintea
șoviniștilor“.

Apoi, în ordinea de idei a obser-
vărilor asupra întrebării cine să în-
ceapă acțiunea de împăciuire, Mocsary
continuă așa: „Cineva trebuie să în-
ceapă (acțiunea de împăcare). A privi cu
mănuile încrucișate la mersul treburilor,
nu se poate. Nu opera pe acei, nu pe ele
insele vor compromite naționalitățile,
dacă vor documenta că sunt cele mai
cuminte“.

Ori și cine are pricepere despre
ce e vorba, va trebui să urmărească
cu mare interes ceea ce zice mai sus
d-l Mocsary. Dacă va cugeta puțin
mai adânc, va vedea și cu durere se
va convinge, că fatalitatea, „fatum-ul“
acela, de care vorbește dânsul, se
estinde în adevăr nu numai asupra
cestiunii naționalităților și nu numai
asupra guvernului — în care figu-
rează azi și fiul fostului dictator,
tata independenștilor Lud. Kossuth,
— ci se estinde chiar și asupra ati-
tudinei și a nobilei acțiuni de mulți
ani inițiată a d-lui Mocsary însuși.

Este o adevărată fatalitate că
după stărnințe de trei decenii pentru
ca să se șteargă odată blăstămii ce
apasă asupra relațiilor dintre Ma-
ghiar și naționalități, Ludovic Mo-
csary nu poate să ia în apărare gu-
vernul ce a eșit din sânul propriului
său partid, decât zicând, că poate are
bune intențiuni și ar fi gata să facă
ceva pentru naționalități, dar stă în-
cremenit și nu-și poate mișca nici
mănuile nici picioarele înaintea șovi-
nismului celui fără de început și fără
de sfârșit.

Ori cât de mult am apreția zelul
bărbatului, care a scris rândurile de mai
sus, trebuie să ne cuprindă groază
pentru viitorul Ungariei și a neamu-
rilor ce-o alcătuiesc, când îl vedem
chiar și pe el mărturisind și constă-
tând, că guvernul cel mai „național“,
cel mai cu „vază“ și cel mai bogat în
lustrații strălucite din sânul patrio-

tilor maghiari — care, după părerea
covârșitoare ce domnește la Maghiari, a
guvernat dela 1867 încoace, nu cu-
tează a se atinge de cestiunea de
naționalitate, fiindcă se teme că spi-
ritele, ce le-a deșteptat politica de ma-
ghiarizare dela marele Szecheny în-
coace, l'ar sfârtica și l'ar nimici...
și din cauza aceasta guvernul națio-
nal și în preponderanță kossuthist
nici că s'ar putea gândi a începe ac-
țiunea, dela care atârnă nu mai mult
nici mai puțin decât viitorul țării!

De când au venit la cârmă par-
tizanii săi, Ludovic Mocsary, în loc să
se simtă mai încurajat, mai la largul
lui, a ajuns într'o situațiune și mai
strâmtorată, ca apărător al ideii unei
sincere împăciuri cu naționalitățile.
Prevăzând aceasta, Mocsary a scos o
carte, în care a admoniat ultima oară
pe partizanii săi, preținși luptători pen-
tru independența țării, să aleagă una
din două: Ori să continue politica ne-
fastă de asupra, ce-au purtat-o ti-
szaiștii sub scutul baionetelor împă-
rătești și în schimbul serviciilor aduse
cu voie fără de voie Vienei, pentru
ca aceasta să le îngăduie mâna liberă
față cu naționalitățile, ori să se îm-
pace cu naționalitățile câștigând ast-
fel puterea de rezistență, de care țara
va avea lipsă ca să-și poată elupta
independența.

Cabinetul Wekerle-Kossuth la răs-
pântie a ales drumul cel dintâiu, căl-
cat și bătucit și mai ușor de per-
cur, căci e presărat cu toate bunătă-
țile „mânei libere“ despre cari „șovi-
niștii“ cred sus și tare, că îi vor duce
la limanul fericit al „statului național
maghiar“.

In dujmănia față cu naționalită-
țile grosul kossuthiștilor și-au rămas
consecvenți. Inconsecvența lor privește
numai Viena, cu care caută acum și
ei la rândul lor să se aibă bine și
să-și reguleze daraverile comune așa,
ca s'o poată duce cu ea, dacă nu mai
bine, cel puțin așa de bine cum au
dus'o tiszaiștii.

Aceasta o constată însuși Mo-
csary, când, văzând că nu mai are
incătrău, apelează la abnegarea de
sine a bietelor naționalități. zicându-le:
„Incepeți voi acțiunea de împăciuire
dacă nu vrea ori nu poate s'o în-
ceapă guvernul. Fiți voi cei mai cu
minte căci printr'asta nu vă veți
compromite. Cineva trebuie să în-
ceapă!“

Credem și noi că înaintea lui
Mocsary, a lui Björnson și a lunei
culte, care înțelege și se pătrunde de
glasul libertății, Românii și celelalte
popoare de-o soarte cu ei nu se vor
compromite. Dar înaintea șoviniștilor?

„Marele ministeriu național ma-
ghiar“ din zilele noastre, dacă mai
are și poate avea un pic de incli-
nare serioasă de-a se împăca cu națio-
nalitățile, va fi în stare oare să
le scutească pe acestea de com-
promitere înaintea „șoviniștilor“ când,
cum constată Mocsary, el însuși tre-
mură înaintea lor?

O pedeapsă draconică a croit Sâmbătă
în 8 Febr. n. tribunalul din Budapesta d-lui
George Stoica, redactor la ziarul »Lupta«. D-l
Stoica a fost pus sub acuză pentru o scri-
soare deschisă adresată prin ziarul »Lupta«
grănițerilor din Caraș-Severin, pe care au-
torul a scris'o sub influința indignării
juste ce, ca fiu de grănițer, la cuprins vă-
zând cum guvernul maghiar, prin deput.
Burdia a destinat banii grănițerilor ro-
mâni, adunați cu multă trudă, — pentru
înființarea unui gimnaziu maghiar. D-nul
Stoica a fost apărut de d-l avocat Dr.
Ioan Erdelyi. Acuzatul s'a apărut în limba
sa maternă. Curtea cu jurați l'a declarat
pe d-l Stoica vinovat, iar tribunalul după
o scurtă deliberare l'a condamnat la 1 an
și 6 luni temniță de stat și 1500 cor
amendă, care se va lua din cauția »Luptei«.
Acuzatul și apărătorul au anunțat apel.

La propunerea procurorului tribunalul
a decis punerea în arest preventiv a d-lui
Stoica.

Publicul prezent la pertractare, com-
pus în mare parte de ziaristi și social-
democrați, a primit, scrie »Lupta«, dra-
conica sentință cu exclamații de indignare.

Comisia de verificare a Camerei de-
putaților a ținut Vineri seara o ședință în
chestia protestului ridicat împotriva ma-
ndatului dep. Dr. V. Lucaci. Președintele
Haviar a adus la cunoștința membrilor co-
misiei, că 10 alegători din cei 11, cari au
iscălit protestul, și-au revocat iscălitura,
iar celui al 11-lea nu i s'a putut înmăna
citația.

S'a hotărât, ca acest alegător să fie
citat din nou pe ziua de 28 Februarie,
când comisia își va rosti verdictul.

Cum va fi votul universal în Ungaria.
După cum anunță »Keleti Ertesítő«, mi-
nistrul de interne a pregătit deja proiectul
votului universal. Andrassy îl va schița în
punctele-i generale, la conferința ce se va
ține săptămâna viitoare în chestia reviz-
uirii regulamentului Camerei. După acest
proiect, votul va fi cu adevărat (?) universal.
Despre sistemul pluralității nu e nici vorba.
Oricare cetățean, care a implinit vârsta de
24 de ani și știe citi și scrie, va primi
dreptul de vot. Interesele maghiarimii vor
fi apărate printr'o nouă împărțire a țării
în circuli electorale. Intru totul, reforma
electorală ar fi așezată pe bazele cele mai
moderne.

Nu ne prea vine să dăm crezământ
acestui comunicat, căci chiar în N-rul său
de ieri »Budapesti Hirlap« pledează pen-
tru introducerea votului plural. »B. H.«
prezintă chiar un plan: cui s'ar putea ac-
corda câte două voturi, și fără a servi însă
interesele unei clase și fără a majoriza pe
cei cu un vot. După planul lui »B. H.« ar
avea să capete drept la două voturi fie-
care cetățean maghiar, trecut de 34 ani,
însurat și care știe scrie, citi și vorbe un-
gurește, etc.

Cum cugetă presa maghiară despre
asasinatul din Lisabona. De curând Lengyel
Zoltan a scris în foaia sa »Nap« un ar-
ticol asupra regicidului din Portugalia.
Articolul l'a intitulat: »Un rege, un țigan«
și scris între altele: »Bunul Rege, Regele
național, n'are lipsă de o gardă care să-l
păzească, n'are lipsă de armată... Oare se
va pricepe aceasta pretutindeni? Se va
pricepe la noi, cari de veacuri suferim
afurisenia unei domniri străine?« Am
citat aceste cuvinte drept ilustrație acelor
ce le-am afirmat cu privire la atitudinea
foilor maghiare în fața regicidului din
Portugalia.

Proiectul antinolon a fost străformat
în comisiunea camerei seniorilor prusiani,
primind paragraful de expropriare o nouă
stilizare, prin care dreptul de expropriare
se limitează în mod esențial.

Nouă atacuri contra României în delegațiunea ungară.

In ședința de Sâmbătă a delegați-
unei ungare s'a continuat desbaterea bud-
getului ministerului de externe. Din acest
prilej s'au ridicat din nou doi delegați ma-
ghiar, aducând pe tapet România. Dele-
gatul Szemere a vorbit despre tendințele
socialismului internațional din România,
iar Okolicsanyi despre fantoma iridentei
române.

Iată unele amănunte: Primul orator
a fost delegatul Szemere, care a aprobat
mai întâiu politica față de Italia. A vorbit
apoi de reformele din Macedonia, zicând
că ar trebui să ne preocupe mai ales bu-
nele relațiuni cu Turcia și Bulgaria. Ace-
știa — zise Szemere — sunt stăpâni Bal-
canilor și prietini noștri naturali.

Cu România oratorul ar dori de a-
semenea relații mai bune. El a avut oca-
zia să fie în legătură cu oamenii politici
români și a căpătat convingerea, că i au
învățat mult în anul trecut din revolta so-
cialistă a țărănilor români, organizată în
mod internațional.

Astăzi nu mai vin în primul rând
chestiunile de naționalitate. »Conștiința
limbei materne« a fost pretutindeni libe-
rată de toate cătușele. Numai cancelarul
Bülow mai luptă contra spiritelor. De mai
mare actualitate decât toate sunt însă ten-
dințele socialismului internațional din Ro-
mânia și noi avem interese comune în
lupta contra socialismului internațional.

Deputatul Okolicsanyi a relevat între
altele și mișcările iredentiste, cu privire la
care contele Goluchowsky accentuase odî-
nioară, că el reușise să izoleze complecta-
mente iredenta cel puțin față de cercurile
oficiale ale Italiei.

Ungaria, zice oratorul, are și ea pe
iredentiștii ei: Românii din Ungaria, cari
inclină spre România. S'a relevat și în
sânul comisiunii, că agitatorii români din
Ungaria sunt sprijiniți în agitația lor duș-
mănoasă statului Ungar și de către cer-
curile oficiale din România; că în scollile
din România se întrebuițează cărți de
învățământ și hărți geografice, cari sunt
în contradicție cu situațiunea de drept a
statului. Oratorul citează în această pri-
vință câte-va date concrete.

Cere ministrului de externe, să se îm-
potrivească cu cea mai mare hotărâre și
cu cea mai mare energie unor asemenea
tendințe, cari se îndreaptă contra integri-
tății teritoriale a Ungariei și prin aceasta
contra întregii monarhii (vii aprobări).

Domnii, cari se bucură totdeauna când
Ungaria are vre-o neplăcere, ar trebui să
ia aminte că ori ce slăbire a Ungariei ar
însemna în același timp o slăbire a în-
tregii monarhii și a solidarității tronu-
lui. In speranță, că ministrul de externe,
care pe tărâmul economic a inaugurat o
direcție modernă, va lua și în această pri-
vință o inițiativă într'o direcție, care co-
răspunde și intereselor ungurești, oratorul
declară că acceptă budgetul (Vii aplauze)

Sunt grozavi șoviniștii noștri!

Din Senatul român.

Interpelețiunea d-lui Măiorescu.

In ședința dela 24 Ianuarie v. a
senatului, dl Titu Măiorescu a adre-
sat o interpelare d-lui ministru al in-
strucțiunii publice Spiru Haret, asu-
pra activității în afară de școală a
învățătorilor sătești, care a provocat
o discuțiune interesantă:

Interpelarea și-a început-o dl Măio-
rescu constatând că la Senat guvernul a
adoptat cu prilejul legii învoielilor agri-
cole, o notă mult mai blajină punând sur-
dină notei înflăcărâte dela Cameră.

Intrând în materia interpelării, dl
Măiorescu spune, că chiar dacă faptul nu

Banca Națională a României.
Situatiune sumară.

1907 20 Ianuarie	Activ:	1908 12 Ianuarie.	19 Ianuarie.
117.054,092	82224092 Reser. metal. aur 95648542	135 622,613	135.418,542
937,260	34830000 " Trate aur 39770000	1.142,165	1.253,092
59.725,647	Argint și diverse monede	64.799,474	60.163,573
31.410,482	Portofoliu Român și străin.	26 084,683	25 662,713
11.999,924	*Impr. contra efec. publice 8141500	11.999,924	11.999,924
15.931,524	" " " in cont-corent 17521213	15 638,508	15.638,508
3 270,121	Fonduri publice	3 243 121	3 243,121
5.881,772	Efecte fond. de amort. imob și mater.	5.928 854	5 928 854
610,464	Imobile	641,033	641 314
141,070	Mobilier și Mașini de Imprimerie	101,209	211,961
85 384,633	Cheltuieli de Administrațiune	105.937,859	105.744 634
15.321,209	Depozite libere	1.360,147	20 568 569
18.355 605	Conturi curente	23 050 307	21.711 148
366.023,803	Conturi de valori	409.498,7	408 181,753
	P a s i v :		
12.000 000	Capital	12.000 000	12.000 000
22.697 129	Fond de rezervă	24 574,391	24 574,391
3 343,012	Fondul amortis. imob. și material	3.603,940	3 603,940
242.399,530	Bilete de Bancă în circulațiune	265 295,190	262 047 830
199,499	Dobânzi și beneficii diverse	133,517	114,958
85.384,633	Depozite de retras	105 937 859	105.744 634
—	Conturi curente	—	—
366 023 803		409.498,7	408.181,753

Scomptul 6%
* Dobânda 6 1/2%.

**„Călinarul
Plugarului“
pe anul 1908**
Se poate procura dela
Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.
cu prețul de **40 bani (fileri)**,
(plus porto postal de 5 bani).

Vânzare de casă.
Casa **Weber-Klein**, după Curmătură, a Nr 17 se va vinde în **14 Februarie 1908 la 9 oare a. m.** în camera de licitație a oficiului cărților funduare, celui care va da mai mult.
Datoriile ce sunt intabulate pe casă pot rămânea și mai departe intabulate pe casă.
Informații mai de aproape se pot lua dela

Nationalbank,
societate pe acții.
1-337.
De închiriat ori de vânzare.
Cărciuma din Piața Prundului Nr. 18 să dă în arândă sau să vinde din mână liberă. Informațiuni mai de aproape dă proprietarul
Sterie Stinghe,
Piața Prundului Nr. 18.
(30,3-8.)

RONCEA & MANU
fabrică de
Brânzeturi și Cașcaval
Brașov, Pe Tocile nr. 15.
Recomandă produsele fabricii cu prețurile următoare:
Cașcaval trimis cu poșta până la 5 Kgr. kilogramul cu cor. 1 40
" " 25 " " " 1 36
" " 50 " " " 1 33
Comandele se efectuează prompt și Prețurile sunt netto Cassa fără obligamânt loco Brașov.

Avis!
Un institut de asigurări contra focului și asigurări viagere cu renume din patrie, caută cu condiții favorabile **funcționar pentru călătorii** (Acquisiteur) de încredere, care eventual ar face și inspecțiuni. La prestațiuni bune post stabil. Oferte sub „ASIGURARE“ a se adresa la Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.
(4,2-4.)

Contra tusei, răgușelii și catarului are efect mai bun
Bomboane Pemete
ale lui **RETHY**
a se observă, ca la cumpărare să se ceară expres **Bomboane Réthy**, deoarece sunt multe imitații rele
1 Carton 60 bani.
Să cumpărăm numai **RETHY Pemete bombóne!**

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș
— modern instalat — atară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de **ACID CARBONIC** natural, chemic foarte curat, fluid din izvoarele cu acid carbonic din Baia de la Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazeasă, bărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin sporadic.
Serviciu demn de încredere și conștientios
Apă minerală și apă vindecătoare
in sticle de 1/1 și 1/2 litre.
Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.
Apă de masă de rangul întâiu!
Informații se dau cu plăcere din partea
Mu-chong's Kohlenäure-Werke und Mineralwasser Ver-andt in Buziasfürdő
Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIÁSFÜRDÖ.** Intr. Telef. 18.
Se caută reprezentanți locali abili.

»Romana«
se titlu broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.
„Romana“ dans de colónă în 5 figuri. *Descriată și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“), de **Tunarul tin Dumbrău, Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.
Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.
„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele:
Cărți literare anărute din editia „Minerva, București.”
N. Petra-Petre-cu. Ilie Marin, istoric-ră pentru tinerime, localitată după nemțesce. 193 pag. Prețul cor. 1.50
Vasilie Pop. „Dmnița Viorica“ roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
M. Salodeanu. „Floarea Oflită“, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
Stefan Iosif. „Credințe.“ Poezii à cor) 1.5
Em. Gârleanu-Emilgar. „Batrânii“, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
Eugeniu Bourceanul. „Povestiri din copilărie“. Prețul à cor. 1.50
M. Eminescu. „Poesii postume“, ediție nouă 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50
N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala“ Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
U. Chendi. „Fragments“. Un sir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii“ și „Foileton“ seri-se. 246 pag. Prețul Lei 2.50
Vasilie C. Osvada. „Legea Tovársșilor“. Prețul — 50 cor. (plus porto 5 b.). — 55

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu
Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.
Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint și colorii
CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
STATUTE.
FOI PERIODICE.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.
PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.
ANUNȚURİ.

REGISTRE și **IMPRIMATE** pentru toate speciile de serviciuri.
BILANȚURİ.
Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
Couverts, in toată mărimea.
TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de **HOTELURI** și **RESTAURANTE.**
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la
Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.